

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(4)	(3)	(3)	(2)	(4)	(4)	(3)	(2)	(2)	(4)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(4)	(1)	(2)	(4)	(4)	(2)	(2)	(2)	(3)	(4)	תשובה

23	22	21	שאלה
(1)	(1)	(3)	תשובה

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **רפתן : רפת -**

היחס: רפת היא מקום עבודתו של הרפתן.
ב' הוא מקום עבודתו של א'.

תשובה (1): כבאי : כבאית. האם **כבאית** היא מקום עבודתו של **הכבאי**? לא. **הכבאית** היא הרכב שבאמצעותו מגיע **הכבאי** למקום השריפה, ולא מקום עבודתו.

תשובה (2): חזאי : תחזית. האם **תחזית** היא מקום עבודתו של **החזאי**? לא.

תשובה (3): קברן : קבר. האם **הקבר** הוא מקום עבודתו של **הקברן**? לא. **הקברן** הוא מי שחופר את **הקבר**.

תשובה (4): יערן : יער. האם **היער** הוא מקום עבודתו של **היערן**? כן.

תשובה (4).

2. השאלה: **בהול : דחוף -** (בהול = דחוף/בוער/דוחק)

היחס: **בהול** ו**דחוף** הן מילים נרדפות.
א' ו-ב' הן מילים נרדפות.

תשובה (1): מכובס : נקי. האם **מכובס** ו**נקי** הן מילים נרדפות? לא. משהו **מכובס** הוא משהו שהפך ממלוכלך ל**נקי** (בעקבות תהליך הכביסה).

תשובה (2): מטונף : מלוכלך. האם **מטונף** ו**מלוכלך** הן מילים נרדפות? כן.

תשובה (3): טעים : אכיל. האם **טעים** ו**אכיל** הן מילים נרדפות? לא. משהו **טעים** הוא משהו שערב לך בעוד שמשהו **אכיל** הוא משהו שניתן לאכול אותו, וטעמו אינו בהכרח ערב.

תשובה (4): שכוח : נדיר. האם **שכוח** ו**נדיר** הן מילים נרדפות? לא. משהו **שכוח** הוא משהו רווח, משהו שקורה בתדירות גבוהה ולעומתו משהו **נדיר** הוא משהו שאינו שכוח, כלומר מיוחד, יוצא במינו.

תשובה (2).

ספטמבר 2015 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

3. השאלה: נחיל : כנף -

היחס : נחיל זה אוסף של בעלי כנף.
מספר בעלי ב' יחדיו נקראים א'

תשובה (1): ועידה : ציר. האם אוסף של מספר בעלי ציר נקראת **ועידה**? לא. ציר הוא שליח, נציג שגריר. **ועידה** היא **מפגש**, אסיפה של צירים, נציגים ולא של **בעלי צירים**.

תשובה (2): צי : מפרש. האם אוסף של מספר בעלי **מפרש** נקראים צי? כן.

תשובה (3): תזמורת : כינור. האם אוסף של מספר בעלי **כינור** נקרא **תזמורת**? לא. **תזמורת** היא אוסף נגנים במספר כלי נגינה שונים.

תשובה (4): עלווה : ענף. האם אוסף של מספר בעלי **ענף** נקראים **עלווה**? לא. **עלווה** היא כלל העלים המכסים את העץ.

תשובה (2).

4. השאלה: טובעני : שקע -

היחס : משהו טובעני הוא משהו שקל **לשקוע** בו.
א' הוא משהו שקל ב' בו.

תשובה (1): מושרש : השתרש. האם **מושרש** הוא משהו שקל **להשתרש** בו? לא. משהו **מושרש** הוא משהו **שהשתרש**.

תשובה (2): טורדני : הטריד. האם משהו **טורדני** הוא משהו שקל **להטריד** בו? לא. משהו **טורדני** הוא משהו **מטריד**.

תשובה (3): משמים : השתעמם. האם משהו **משמים** הוא משהו שקל **להשתעמם** בו? כן. משהו **משמים** הוא משהו **משעמם**.

תשובה (4): הרסני : הרס. האם משהו **הרסני** הוא משהו שקל **להרוס** אותו? לא. משהו **הרסני** הוא משהו **שגורם להרוס**.

תשובה (3).

5. השאלה: הילל : התפאר -

היחס : מי שהתפאר הוא מי שהילל את עצמו.
מי שעושה ב' הוא מי שא' את עצמו.

תשובה (1): שידל : התרצה. האם מי שהתרצה הוא מי ששידל את עצמו? לא. מי שהתרצה הוא מי שהסכים, **לשידל** זה לנסות לשכנע מישהו אחר.

תשובה (2): כתב : התכתב. האם מי שהתכתב הוא מי שכתב את עצמו? לא. מי שהתכתב הוא מי שכתב למישהו אחר וקיבל ממנו מכתבים, כלומר החליף עם מישהו אחר מכתבים.

תשובה (3): הפציר : התחנן. האם מי שהתחנן הוא מי שהפציר את עצמו? לא. מי ש**מפציר** הוא מי שמתחנן.

תשובה (4): החביא : הסתתר. האם מי שהסתתר הוא מי שהחביא את עצמו? כן.

תשובה (4).

6. השאלה: **נים ולא נים** : שינה – (נים ולא נים = מצב ביניים של מי שישן ולא ישן)

היחס: נים ולא נים הוא מצב של חוסר שינה.

א' זה מצב שבין ב' ללא ב'.

תשובה (1): בשכבר הימים : זמן. האם **בשכבר הימים** הוא מצב שבין זמן לחוסר זמן? לא. **בשכבר הימים** הוא ביטוי שמשמעותו לפני זמן רב.

תשובה (2): שיג ושיח : שיחה. האם **שיג ושיח** הוא מצב שבין שיחה לחוסר שיחה? לא. **שיג ושיח** זה מצב של שיחה, מצב של חילופי דברים.

תשובה (3): בין המצרים : צרה. האם **בין המצרים** הוא מצב שבין צרה לחוסר צרה? לא. **בין המצרים** הוא מצב ללא מוצא, מצב שמישהו נמצא בין הפטיש לסדן.

תשובה (4): בין השמשות : יום. האם **בין השמשות** הוא מצב שבין יום ללא יום? כן. **בין השמשות** הוא הזמן שבין שקיעת החמה לצאת הכוכבים.

תשובה (4).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. **השאלה** : מבקר התאטרון רוזיצקי טען שבמחזהו "יוהנה הקדושה", שלא כבמחזותיו האחרים, יצר ג'ורג' ברנרד שו דמויות המביעות את רגשותיהן בחופשיות, ומשום כך קל יותר לצופים להזדהות עמן.

איזה מן המשפטים הבאים מבטא באופן הטוב ביותר את טענתו של רוזיצקי?

פיתרון : נעבור על התשובות המוצעות :

תשובה (1): הצופים מתקשים להזדהות עם הדמויות במחזהו של ג'ורג' ברנרד שו "יוהנה הקדושה", משום שהן מביעות בחופשיות את רגשותיהן

התשובה אינה נכונה, מכיוון שלפי הקטע: "...במחזהו "יוהנה הקדושה", שלא כבמחזותיו האחרים, יצר ג'ורג' ברנרד שו דמויות המביעות את רגשותיהן בחופשיות, ומשום כך קל יותר לצופים להזדהות עמן".

תשובה (2): לצופים קל יותר להזדהות עם הדמויות במחזהו של ג'ורג' ברנרד שו "יוהנה הקדושה", משום שהן, שלא כדמויות במחזות אחרים שלו, נותנות ביטוי לרגשותיהן. זו התשובה הנכונה

תשובה (3): ג'ורג' ברנרד שו חש שהדמויות במחזהו "יוהנה הקדושה", מביעות את רגשותיהן, וכן את רגשות הצופים, יותר מן הדמויות בכל מחזה אחר שלו

רוזיצקי אינו עוסק כלל בתחושותיו של ברנרד שו, אלא בסיבה למידת ההזדהות הגדולה יותר של הצופים במחזה "יוהנה הקדושה", ולכן תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (4): בכל המחזות שכתב ג'ורג' ברנרד שו, חוץ מבמחזהו "יוהנה הקדושה", העובדה שהדמויות מביעות רגשות עזים מקלה על הצופים להזדהות עמן

תשובה לא נכונה. על פי הקטע המחזה "יוהנה הקדושה" אמנם שונה מיתר המחזות שכתב ג'ורג' ברנרד שו, אולם בכך שבו הדמויות מביעות רגשות בחופשיות (בקטע לא מתוארות עוצמתן של הרגשות), ומכאן ניתן להסיק שביתר המחזות הדמויות אינן מביעות רגשות בחופשיות.

תשובה (2).

8.

השאלה: מנחם, מנהל המכון "שרירים", הבחין שרק מעטים ממנויי המכון הם בני יותר מארבעים. הוא הניח שהסיבה לכך היא שבקרב בני ארבעים ומעלה המודעות לחשיבות הפעילות הגופנית נמוכה מבקרב הצעירים יותר. שלמה, עוזרו של מנחם, הצביע לפניו על נתון שגרם לו לשנות את דעתו.

איזה מן הנתונים הבאים הוא המתאים ביותר להיות הנתון שהצביע עליו שלמה?

פיתרון: עלינו לחפש תשובה אשר מטילה ספק במסקנה של מנחם, כלומר שישנה סיבה אחרת לכך שרק מעטים מהמנויים הם בני יותר מארבעים, נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): מכשירי האימון במכון הכושר "שרירים" מיושנים והמכון מציע רק מגוון קטן של פעילויות וחוגים

תשובה לא נכונה. העובדה שמכשירי האימון מיושנים והמכון מציע מגוון קטן של פעילויות וחוגים, לא מסבירה מדוע רק מעטים מהמנויים הם בני יותר מארבעים, אלא יכולה להסביר מדוע למכון יש מעט מנויים.

תשובה (2): מכון הכושר המתחרה "שמשון" החל להציע מחיר מוזל למנויים מעל גיל ארבעים, אך הדבר לא סייע להגדיל את מספר המנויים בקבוצת גיל זו

תשובה לא נכונה. עובדה זו מחזקת את המסקנה שבקרב בני ארבעים ומעלה המודעות לחשיבות הפעילות הגופנית נמוכה, שכן למרות הוזלת המחירים במכון הסמוך לא גדל מספר המנויים, ולכן אפשר לומר שככל הנראה הסיבה למספר המנויים הנמוך אינה כלכלית.

תשובה (3): בסמוך למכון "שרירים" פועל מכון הכושר המצליח "משקולות", והוא היחיד בעיר המציע חוגים מותאמים במיוחד לבני ארבעים ומעלה. זו התשובה הנכונה.

תשובה זו מחלישה את המסקנה, שכן היא מציעה הסבר אחר מדוע מעטים ממנויי המכון הם בני יותר מארבעים. יתכן שמספר המנויים בני יותר מארבעים נמוך לא בשל המודעות הנמוכה של המבוגרים לפעילות גופנית, אלא בשל העובדה שקיים מכון מתחרה שהחוגים שלו מותאמים לבני ארבעים ומעלה.

תשובה (4): בקרב מנויי מכון "שרירים", שיעור המנויים שגילם בין עשרים לשלושים גבוה משיעור המנויים שגילם בין שלושים לארבעים

תשובה לא נכונה. עובדה זו מחזקת את המסקנה שבקרב בני ארבעים ומעלה המודעות לחשיבות הפעילות הגופנית נמוכה, שכן אם שיעור המנויים קטן ככל שהגיל עולה, הרי שיתכן כי המודעות לפעילות גופנית קטנה ככל שהגיל עולה.

תשובה (3).

9.

השאלה: פרופ' למסטרס סבור שהצמיחה המהירה של צמחים באזורי הקטבים נגרמת בשל הזרמים החשמליים שבין כדור הארץ ובין האטמוספירה, היוצרים בין השאר את תופעת "זוהר הקוטב". לטענתו, העלים המחודדים של עצי המחט וזיפי שיבולי הדגן מסייעים להולכת הזרמים החשמליים דרך צמחים אלה, וזו הסיבה לצמיחתם המהירה.

איזו מהטענות הבאות משתמעת מדבריו של פרופ' למסטרס?

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): המוליכות החשמלית הגבוהה של צמחי הקטבים היא תולדה של תופעת "זוהר הקוטב"

תשובה לא נכונה. בפסקה לא נאמר כי לצמחי הקטבים יש מוליכות חשמלית גבוהה, וכך לא שהמוליכות החשמלית היא תולדה של תופעת זוהר הקוטב, אלא שהעלים המחודדים של עצי המחט וזיפי שיבולת הדגן מסייעים להולכת הזרמים החשמליים וזו הסיבה לצמיחה המהירה של הצמחים.

תשובה (2): לולא הזרמים החשמליים שבין כדור הארץ לאטמוספירה הייתה הצמיחה באזורי הקטבים מהירה יותר

תשובה לא נכונה. לפי הפסקה הזרמים החשמליים מסייעים לצמיחה המהירה, ולכן ניתן להסיק שאם לא היו זרמים חשמליים הייתה הצמיחה איטית יותר ולא מהירה יותר.

ספטמבר 2015 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (3): הצמיחה המואצת של צמחי הקטבים היא תולדה של זרמים חשמליים העוברים דרכם בזכות צורתם, ההופכת אותם למוליכים טובים יותר. זו התשובה הנכונה.

על פי הפסקה: (א) הצמיחה המואצת של צמחי הקטבים היא תולדה של זרמים חשמליים העוברים דרכם. "...שהצמיחה המהירה של צמחים באזורי הקטבים נגרמת בשל הזרמים החשמליים שבין כדור הארץ ובין האטמוספירה.."

(ב) הזרמים החשמליים עוברים דרך הצמחים בזכות צורת, ההופכת אותם למוליכים טובים יותר. ("העלים המיוחדים של עצי המחט וזיפי שיבולי הדגן מסייעים להולכת הזרמים החשמליים דרך צמחים אלה, וזו הסיבה לצמיחתם המהירה.")

תשובה (4): תופעת "זוהר הקוטב" היא האחראית לצמיחה המואצת של הצמחים בקטבים

על פי הפסקה שהצמיחה המהירה של צמחים באזורי הקטבים נגרמת בשל הזרמים החשמליים שבין כדור הארץ ובין האטמוספירה, היוצרים בין השאר את תופעת "זוהר הקוטב".

תשובה (3).

10. השאלה: הסופר האנגלי ג'י בֶּלְרֵד אמר: "גם בימינו בני אדם אוהבים להיות יחד, אם כי לא בדרך הישנה של התרועעות באיזו כיכר של עיר רנסנסית איטלקית במאה ה-15, למשל, אלא בעמידה בתור לאוטובוס או למעלית. אמנם זו צורה חדשה של יחד, והיא עלולה להיראות משונה לעתים, אבל זה היחד של עידן הטכנולוגיה המודרנית".

על פי הפסקה, איזו מן הטענות הבאות היא הטענה שבלרד טוען?

פיתרון: הטענה של בלרד כפי שהיא מובעת כבר בתחילת הפסקה היא כי גם כיום בני אדם אוהבים להיות ביחד אם כי בדרכים אחרות.

תשובה (1): בעבר נהנו בני האדם זה מחברתו של זה יותר משהם נהנים היום

תשובה לא נכונה. בפסקה אין השוואה בין מידת ההנאה של בני אדם מחברתם של אחרים כיום לעומת מידת ההנאה בעבר.

תשובה (2): לבני המאה ה-15, הצטופפות במקומות שאינם כיכר העיר נראתה משונה

תשובה לא נכונה. בפסקה אין מידע לגבי היחס של בני המאה ה-15 להתרועעות במקומות שאינם כיכר העיר. אמנם נאמר כי ההתרועעות בעמידה לתור באוטובוס או בתור למעלית עשויה להיראות משונה, אולם לא נאמר שהיא נראית משונה לבני המאה ה-15.

תשובה (3): הטכנולוגיה בימינו מאפשרת לבני האדם להתאסף במקומות שלא יכלו להתאסף בהם בעבר

תשובה לא נכונה. נכון שבשל הטכנולוגיה בני אדם כיום נאספים יחדיו במקומות שונים מבעבר. אולם נתבקשנו למצוא מהי טענתו של בלרד בפסקה, וטענתו של בלרד, כאמור, היא שגם כיום בני אדם נהנים להיות ביחד אולם שלא כמו בעבר.

תשובה (4): עבור בני האדם בימינו, גם עמידה בתור לאוטובוס או במעלית הן צורות מהנות של יחד. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

11.

השאלה: מן הסתם, תימצא הסכמה כללית כי מיליון גרגרי חול מהווים ערמת חול, ואילו גרגיר אחד, ואף שניים או שלושה, אינם מהווים ערמה. תימצא, מן הסתם, גם הסכמה שאם נרחיק גרגיר אחד מערמת חול, עדיין היא תיוותר בגדר ערמה. אם כן, אם נרחיק מערמה גרגיר אחר גרגיר עד שיוותר גרגיר אחד בלבד, מתי בדיוק היא תחדל להיות ערמה?

באיזה מהמשפטים הבאים הקושי המתואר הוא הדומה ביותר לקושי המתואר לעיל?

פיתרון: הקושי המתואר בפסקה הוא רגע הקביעה המדויק מתי משהו עובר ממצב אחד (בפסקה - מוגדר כערמה) למצב אחר (בפסקה שלפנינו - אינו ערמה). נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): מאזן הכספי של חברות מסחריות מחושב רק בתום רבעון או שנה, ולכן אי-אפשר לדעת בכל רגע ורגע אם חברה צברה רווחים או הפסדים.

תשובה לא נכונה. העובדה שבכל רגע ורגע איננו יודעים האם החברה צברה רווחים או הפסדים במהלך השנה נובעת מהעובדה שהחברה איננה עורכת חישוב כזה בכל יום ויום. אם החברה הייתה רוצה לדעת האם היא במצב של רווח או הפסד, היא הייתה יכולה לערוך חישוב כזה, אולם הקושי המתואר בדוגמה שלפנינו הוא שלא ניתן לקבוע את השלב שבו עוברים ממצב אחד למצב אחר.

תשובה (2): מכיוון שהקצב שבו אדם גובה אינו קבוע ואינו ידוע מראש, אי-אפשר לומר בוודאות לאיזה גובה יגיע אדם כלשהו בבגרותו

תשובה לא נכונה. הקושי לדעת מה יהיה גובהו הסופי של אדם אינה מקבילה לקושי המתואר בפסקה. הקושי המתואר בתשובה זו נובע מחוסר האפשרות לנבא את העתיד על פי המצב בהווה.

תשובה (3): מכיוון שבני אדם שונים מעדיפים מזון במליחות שונה, כשמוסיפים מלח לתבשיל אין רגע שבו אפשר לומר באופן המוסכם על הכול שהתבשיל הפך מלוח מדי

תשובה לא נכונה. הקושי המתואר בפסקה נובע מהטעם השונה של כל אדם ואדם שלא כמו הקושי המוזכר בפסקה הנובע מהקושי הכללי/האוניברסלי להגדיר את קו הגבול במעבר ממצב אחד למצב אחר.

תשובה (4): אף שבחיינו של אדם יש רגע שבו מוסכם על הכול שהוא אינו זקן וזמן שבו מוסכם על הכול שהוא זקן, איש אינו יודע לומר מהו הרגע שבו אדם הופך מלא זקן לזקן. זו התשובה הנכונה.

הקושי המתואר בתשובה הוא מציאת הרגע המדויק שבו משהו עובר ממצב אחד (בתשובה - לא זקן) למצב אחר (בתשובה שלפנינו - זקן), זהה לקושי שתואר בפסקה.

תשובה (4).

12.

השאלה: האם יכולת הלמידה של כלבים _____ משל חתולים? פרופ' לבנון סבור שהתשובה לשאלה זו _____ . פרופ' ספרן _____ , ומבסס את עמדתו על מחקרים חדשים שלפיהם יכולתם של חתולים ללמוד לפתוח דלתות פחותה מזו של כלבים.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): האם יכולת הלמידה של כלבים גבוהה משל חתולים? פרופ' לבנון סבור שהתשובה לשאלה זו חיובית. פרופ' ספרן חולק עליו, ומבסס את עמדתו על מחקרים חדשים שלפיהם יכולתם של חתולים ללמוד לפתוח דלתות פחותה מזו של כלבים.

על פי חלקו הראשון של המשפט פרופ' לבנון סבור כי לכלבים יכולת למידה גבוהה משל חתולים. על פי המשך המשפט, פרופ' ספרן חולק עליו, ומכאן שהוא סבור שיכולת הלמידה של חתולים אינה נמוכה משל כלבים.

מכיוון שבהמשך המשפט נכתב כי לשם הוכחת טענתו מתבסס פרופ' ספרן על מחקרים שבהם יכולתם של חתולים פחותה משל כלבים, הרי שיש סתירה לוגית במשפט, ומכאן שהתשובה נפסלת.

ספטמבר 2015 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (2): האם יכולת הלמידה של כלבים פחותה משל חתולים? פרופ' לבנון סבור שהתשובה לשאלה זו שלילית. פרופ' ספרן חולק עליו, ומבסס את עמדתו על מחקרים חדשים שלפיהם יכולתם של חתולים ללמוד לפתוח דלתות פחותה מזו של כלבים.

על פי חלקו הראשון של המשפט פרופ' לבנון סבור כי לכלבים אין יכולת למידה פחותה משל חתולים, כלומר לכלבים יכולת למידה שווה או גבוהה מחתולים.

על פי המשך המשפט, פרופ' ספרן חולק עליו, ומכאן שהוא סבור שיכולת הלמידה של חתולים גבוהה משל כלבים. מכיוון שבהמשך המשפט נכתב כי לשם ביסוס טענתו מתבסס פרופ' ספרן על מחקרים שבהם יכולתם של חתולים פחותה משל כלבים, הרי שיש סתירה לוגית במשפט, ומכאן שהתשובה נפסלת.

תשובה (3): האם יכולת הלמידה של כלבים גבוהה משל חתולים? פרופ' לבנון סבור שהתשובה לשאלה זו שלילית. פרופ' ספרן חולק עליו, ומבסס את עמדתו על מחקרים חדשים שלפיהם יכולתם של חתולים ללמוד לפתוח דלתות פחותה מזו של כלבים.

על פי חלקו הראשון של המשפט פרופ' לבנון סבור כי לכלבים אין יכולת למידה גבוהה משל חתולים. על פי המשך המשפט, פרופ' ספרן חולק עליו, ומכאן שהוא סבור שיכולת הלמידה של כלבים גבוהה מזו של חתולים. בהמשך המשפט נכתב כי לשם הוכחת טענתו מתבסס פרופ' ספרן על מחקרים שבהם יכולתם של חתולים פחותה משל כלבים, ומכאן שזו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

13. השאלה: _____ העיתונות המדעית, אשר בזמנו הביאה בהרחבה את תוצאות מחקרו של ד"ר נחשונב, _____ מחקרים מאוחרים יותר בתחום, ש _____ למצוא תימוכין לתוצאות אלו, _____ ד"ר נחשונב מצליח לשמור עד היום על מעמדו הבכיר _____ סילף את תוצאות מחקרו כדי לזכות בתהילה.

פיתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): פרופ' אבן יצא נגד העיתונות המדעית, אשר בזמנו הביאה בהרחבה את תוצאות מחקרו של ד"ר נחשונב, **וטען שהיא נהגה שלא בהגינות** כאשר **נמנעה מפרסום** מחקרים מאוחרים יותר בתחום, **שלא הצליחו** למצוא תימוכין לתוצאות אלו, **שהרי אילולא פרסמה מחקרים אלו, היה** ד"ר נחשונב מצליח לשמור עד היום על מעמדו הבכיר **ולהסתיר את העובדה** שסילף את תוצאות מחקרו כדי לזכות בתהילה.

חלקו הראשון של המשפט עוסק בדרך התנהלותה של העיתונות המדעית בעניין פרסום מחקרו של ד"ר נחשונב, ופרסום מחקרים מאוחרים בתחום מחקרו של נחשונב. בחלקו השני מפורטות תוצאות התנהגות זו לגבי מעמדו של נחשונב. בתשובה הראשונה, מתוארת ביקורתו של פרופ' אבן כלפי העיתונות המדעית אשר פרסמה את מחקרו של ד"ר נחשונב, אשר לטענתו לא נהגה בהגינות כאשר לא פרסמה מחקרים מאוחרים אשר לא מצאו תימוכין במחקרו של נחשונב.

בחלקו השני מפורטות תוצאות התנהגות זו: לטענתו של פרופ' אבן אילו לא פרסמה העיתונות מחקרים אלו, בשלב זה ניתן להפסיק לבחון את התשובה שהרי העיתונות לא פרסמה מחקרים אלו, ולכן לא ניתן לטעון דבר לגבי העתיד לקרות אם לא הייתה מפרסמת בזמן שהיא אכן לא פרסמה.

תשובה (2): אילו הייתה העיתונות המדעית, אשר בזמנו הביאה בהרחבה את תוצאות מחקרו של ד"ר נחשונב, **משכילה לפרסום פרסום דומה גם** מחקרים מאוחרים יותר בתחום, **שלא הצליחו** למצוא תימוכין לתוצאות אלו, **ספק אם היה** ד"ר נחשונב מצליח לשמור עד היום על מעמדו הבכיר **ולחמוק מחשיפת העובדה** שסילף את תוצאות מחקרו כדי לזכות בתהילה.

בתחילת הפסקה נאמר כי העיתונות המדעית אשר פרסמה את מחקרו של ד"ר נחשונב, לא פרסמה מחקרים מאוחרים אשר לא תמכו במחקרו של נחשונב.

בחלקו השני מפורטות תוצאות התנהגות זו: אם הייתה העיתונות מפרסמת פרסומים אלו/מחקרים מאוחרים שלא תמכו במחקרו ספק אם נחשונב היה מצליח לשמור על מעמדו ולהעלים את העובדה שסילף את תוצאות מחקרו. מכיוון שהמשפט שלפנינו הגיוני, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

14.

השאלה: _____ הירידה בצפיפות האוכלוסין בעירנו _____ סיוע הכלכלי שהציעה הממשלה לאורך שנים לזוגות צעירים המעוניינים לרכוש דירות בכפרים בצפון הארץ. זאת ועוד, אני סבור כי להחלטת הממשלה להפסיק מדיניות זו _____, שכן צעירים _____.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מסופקני אם הירידה בצפיפות האוכלוסין בעירנו **קשורה ולו קשר רופף** לסיוע הכלכלי שהציעה הממשלה לאורך שנים לזוגות צעירים המעוניינים לרכוש דירות בכפרים בצפון הארץ. זאת ועוד, אני סבור כי להחלטת הממשלה להפסיק מדיניות זו **יהיו השלכות של ממש**, שכן צעירים **לא יעזבו את העיר, אלא אם יוגש להם סיוע כלכלי**.

תחילת המשפט עוסק בקשר בין ירידה בצפיפות האוכלוסין בעיר לסיוע הכלכלי שהממשלה הציעה לזוגות המעוניינים לגור בכפר וחלקו השני בתוצאה העתידית לדעת הכותב להפסקת הסיוע הממשלתי. בתשובה שלפנינו הכותב מביע ספק אם יש קשר בין הירידה בצפיפות האוכלוסין בעיר לבין תוכנית הסיוע המוצעת לרוכשים דירות בכפרים, כלומר, לטענתו הירידה בצפיפות אינה בשל מעבר זוגות צעירים למגורים בכפר. בהמשך, מציין הכותב, כי לדעתו להפסקת הסיוע תהינה השלכות שכן הצעירים לא יעזבו. כלומר, לטענתו אם יופסק הסיוע הצפיפות לא תרד. מכיוון שבחלקו הראשון של המשפט טען הכותב כי לסיוע הכלכלי של הממשלה **אין** השפעה על הצפיפות, לא יהיה זה הגיוני לטעון שלהפסקת אותו סיוע **תהיה** השפעה, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): אינני מסכים עם הטענה כי הירידה בצפיפות האוכלוסין בעירנו **היא תולדה של** הסיוע הכלכלי שהציעה הממשלה לאורך שנים לזוגות צעירים המעוניינים לרכוש דירות בכפרים בצפון הארץ. זאת ועוד, אני סבור כי להחלטת הממשלה להפסיק מדיניות זו **לא תהיה השפעה ישירה על צפיפות האוכלוסין בעירנו**, שכן צעירים **בדרך כלל אינם מודעים לזכויותיהם לקבל סיוע כלכלי בתחום הדיור**.

בתשובה שלפנינו הכותב מביע ספק אם הירידה בצפיפות האוכלוסין בעיר היא תוצאה של תוכנית הסיוע, כלומר, לטענתו הירידה בצפיפות אינה בשל מעבר זוגות צעירים למגורים בכפר. בהמשך, מציין הכותב, כי לדעתו להפסקת הסיוע לא תהינה השלכות שכן הצעירים כלל לא מודעים לזכויותיהם. כלומר, לטענתו אם יופסק הסיוע לא ישפיע הדבר על הצפיפות. בחלקו הראשון של המשפט טען הכותב כי לסיוע הכלכלי של הממשלה **אין** השפעה על הצפיפות, וכך גם להפסקת הסיוע **לא תהיה** השפעה. מכיוון ששני החלקים תואמים, הרי שזו התשובה נכונה.

תשובה (2).

15.

השאלה: המשפטן ה"ל הארט טוען כי במשפט הפלילי יש כללים שאי-אפשר להסביר אלא כניסיונות לאכוף את המוסר לשם המוסר, אף על פי שלא כרוך בהם שום דבר שבאופן רגיל יוכל להיחשב מזיק לבני אדם אחרים.

איזו מהטענות הבאות עולה מדבריו של הארט?

פיתרון: לטענתו של הארט חלק מהכללים במשפט הפלילי הם רק לשם אכיפת כללים מוסריים, למרות שאין בהם שום דבר שיכול להיחשב כמשהו מזיק לאחרים. מכאן ניתן להסיק שהיינו כללים אלו הם יוצאי-דופן ורוב הכללים במשפט הפלילי הם כאלה שנועדו למנוע מאנשים להזיק לאחרים. יכולים נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): ניסיונות לאכוף את המוצר לשם המוסר נידונים לכישלון אם אינם מעוגנים במשפט הפלילי.

תשובה לא נכונה. לטענתו של הארט יש במשפט הפלילי כללים שכל תכליתם הוא ניסיון לאכוף את המוסר לשם המוסר. הארט כלל אינו מתייחס לשאלה האם האם ניסיונות אלו נידונו לכישלון אם לא יעוגנו במשפט הפלילי.

תשובה (2): המשפט הפלילי אוסר גם התנהגויות שאינן מזיקות לבני אדם אחרים. זו התשובה הנכונה.

ספטמבר 2015 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (3): גרימת נזק לבני אדם אחרים אינה בהכרח בלתי-מוסרית.

תשובה לא נכונה. הארט אינו טוען שגרימת נזק לאחרים אינה בלתי מוסרית, כלומר היא מוסרית, אלא שבמשפט הפלילי ישנם כללים שתכליתם אינה מניעת נזק לאחרים אלא רק אכיפה של כללים מוסריים.

תשובה (4): כללים הגורמים בסופו של דבר לנזק אינם חייבים, מבחינה מוסרית, להיות חלק מהמשפט הפלילי

תשובה לא נכונה. הארט אינו מתייחס כלל ל**כללים** הגורמים לנזק, אלא מצביע על כך שבמשפט הפלילי ישנם (גם) כללים שתכליתם לאכוף את המוסר, בניגוד ל(רוב) הכללים שתפקידם למנוע נזק.

תשובה (2).

16. השאלה: הפסיכיאטר קרל יונג הבחין שלא פעם במהלך טיפול העלו מטופליו רעיונות ואמונות שדמו דמיון

רב לרעיונות המופיעים במיתוסים קדומים, אף שלא הייתה להם כל אפשרות להתוודע למיתוסים האלה. הוא הסיק מכך שבנפש קיים רובד, שאותו כינה "לא-מודע קולקטיבי", המשותף לכל בני האדם, והוא המעיין שנובעים ממנו מיתוסים, דמיונות ורעיונות המופיעים בלבוש שונה ברחבי העולם בתרבויות שונות ובתקופות שונות.

כיצד הסביר קרל יונג את הדמיון בין הרעיונות והאמונות שהעלו מטופליו ובין המיתוסים הקדומים?

פיתרון: נתמצת את הכתוב בפסקה:

יונג הבחין שמטופלים העלו רעיונות הדומים לרעיונות שמופיעים מבלי שיכירו את המיתוסים. מסקנתו של יונג הייתה כי לכולנו יש רובד בנפש שהוא כינה "הלא מודע הקולקטיבי", וממנו נובעים אותם רעיונות שמופיעים בצורות שונות בתרבויות שונות.

התשובה לשאלה כיצד הסביר יונג את הדמיון בין הרעיונות שהעלו מטופליו לבין המיתוסים היא בקיומו של הרובד בנפש שאותו הוא כינה "הלא מודע הקולקטיבי".

תשובה (1): אף שהמטופלים לא הכירו את המיתוסים הקדומים, הם הושפעו מסיפורים מאוחרים שהתבססו על המיתוסים האלה.

תשובה לא נכונה. על פי הפסקה המטופלים העלו את הרעיונות "אף שלא הייתה להם כל דרך להתוודע למיתוסים האלה".

תשובה (2): הלא-מודע הקולקטיבי סופג אליו רעיונות מתרבויות שונות ולכן מכירים אותם גם מי שלא התוודעו אליהם במודע.

תשובה לא נכונה. יונג טוען כי הרעיונות המשותפים לתרבויות השונים נובעים כולם מ"הלא-מודע הקולקטיבי", ולא כי ה"לא-מודע הלא קולקטיבי" סופג לתוכו רעיונות מתרבויות שונות.

תשובה (3): המטופלים הושפעו באופן לא מודע מהרעיונות המופיעים במיתוסים קדומים, אף שאי-אפשר לדעת היכן התוודעו אליהם

תשובה לא נכונה. יונג אינו טוען כי המטופלים הושפעו באופן לא מודע מהרעיונות המופיעים במיתוסים הקדומים, אלא כי הם העלו רעיונות דומים למרות שלא הייתה להם כל דרך להתוודע למיתוסים הללו.

תשובה (4): הרובד המשותף לנפשותיהם של כל בני האדם, אשר הביא ליצירת מיתוסים דומים בתרבויות שונות, העלה את אותם הרעיונות גם בדעתם של המטופלים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

17. השאלה: בבית הספר "רננים" -

א. אין בכיתה ג' תלמיד שמשתתף גם בחוג טבע וגם בחוג בישול.

ב. כל תלמידי כיתה ג' שאינם משתתפים בחוג ציור משתתפים בחוג בישול.

אם כך לא ייתכן שאופיר, תלמיד כיתה ג' בבית הספר "רננים", משתתף -

פיתרון: נעבור על התשובות המוצעות ונראה מי מהן אינה אפשרית, כלומר סותרת את הכללים הנתונים:

תשובה (1): בחוג ציור ובחוג טבע

לפי הכלל הראשון אין בכיתה ג' תלמיד שמשתתף גם בחוג טבע וגם בחוג בישול, כלומר על פי כלל זה, אם אופיר משתתף בחוג לטבע הוא בהכרח אינו יכול להשתתף בחוג לבישול. הכלל השני מתייחס למי שאינו משתתף בחוג ציור. מכיוון שאופיר משתתף בחוג לציור, כלל זה אינו חל עליו. מכיוון שהמצב המתואר בתשובה אינו סותר אף אחד מהכללים, הרי שתשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): בחוג בישול ובחוג ציור

על פי הכלל הראשון אם אופיר משתתף בחוג לבישול הרי שהוא בהכרח אינו יכול להשתתף בחוג לטבע. הכלל השני מתייחס למי שאינו משתתף בחוג ציור. מכיוון שאופיר משתתף בחוג לציור, כלל זה אינו חל עליו. המצב המתואר בתשובה אינו סותר אף אחד מהכללים, ומכאן שזו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): בחוג ציור בלבד

תשובה זו אינה נכונה, מכיוון שאף אחד מהכללים אינו מתייחס למי שלומד בחוג לציור. לפיכך מצב זה אינו יכול לעמוד בסתירה לכללים.

תשובה (4): בחוג טבע בלבד

על פי הכלל הראשון, אם אופיר משתתף בחוג לטבע הוא אינו יכול להשתתף בחוג לבישול. מכיוון שלפי הנתון הוא משתתף אך ורק בחוג לטבע, הרי שהוא אינו משתתף בחוג לבישול. על פי הכלל השני מי שאינו משתתף בחוג לציור צריך להשתתף בחוג לבישול. מכיוון שאופיר אינו משתתף בחוג לבישול, הרי שמצב זה עומד בסתירה לכלל השני, ולכן זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. **השאלה:** מדוע הממצאים הנזכרים בפסקה הראשונה מביאים לידי המסקנה שבעבר היה האקלים באזור הסהרה שונה?

פיתרון: נקרא את הפסקה הראשונה: בשנים האחרונות נמצא במדבר סהרה שהוא אחד המקומות הצחיחים בעולם, שרידי חיות גדולות ושרידי ישובים. מכיוון שהאקלים כיום מקשה על החיים באזור הסהרה, המסקנה שעולה היא כי האקלים באזור סהרה היה פעם שונה.

תשובה (2).

19. **השאלה:** מתי הייתה "תקופה זו" (שורות 14-13)?

פיתרון: מכיוון שאין בפסקה השלישית אזכור לתקופה כלשהי עד לשורות 14-13, נקרא קודם כל את הפסקה השנייה:

תחילת הפסקה השנייה מתארת את המחזוריות של תנודות האקלים. המשך הפסקה נאמר כי על פי חישובי המדענים לפני כ-9,000 שנים עונות הקיץ בחצי הכדור הצפוני, בו נמצא מדבר סהרה, היו תמות במיוחד. בפסקה השלישית, נאמר כי באופן מפתיע הקיצים החמים יצרו אקלים גשום במדבר סהרה, וכי האזור שהיה צחיח עד לתקופה זו החל להתחמם. מכאן שבתקופה זו הכוונה לתקופה שלפני 9,000 שנים בה החל מדבר סהרה להתחמם ונוצר בו אקלים גשום.

תשובה (1).

20. השאלה: על פי הפסקה השלישית, ככל ש _____, כך _____ הסיכוי לירידת גשמי קיץ באזור הסהרה.

פיתרון: התהליך המתואר בפסקה השלישית הוא התחממות של אזור הסהרה אשר גרמה להפרשי טמפרטורה גדולים יותר בין הים ליבשה, אשר הביאו להיווצרותם של גשמי קיץ. מכאן שהתשובה הנכונה היא תשובה (4).

תשובה (4).

21. השאלה: מהי "סוגיה זו" (שורה 18)?

פיתרון: מכיוון שהמילים "סוגיה זו" מתייחסות לבעיה שנזכרה לפני בקטע, הרי שעלינו לבחון את סוף הפסקה השלישית: על פי הפסקה המדענים בחנו במודל ממוחשב את תהליך ההתחממות של היבשה ושפעת ההפרש ההולך וגדל בין טמפרטורת הים והיבשה, ואכן מצאו כי יש עלייה בכמות המשקעים אך לא גדולה מספיק כדי להסביר את קיומה של הצמחייה העשירה ובעלי החיים שנמצאו באזור. כלומר, הסוגיה היא ההפרש בין כמות המשקעים שניבא המודל לכמות המשקעים שככל הנראה ירדה בפועל על מנת לאפשר קיום של הצמחייה ובעלי החיים שנמצאו באזור.

תשובה (3).

22. השאלה: על פי הפסקה האחרונה, מדוע קרקע לחה תורמת להיווצרות עננים?

פיתרון: בפסקה האחרונה ישנו הסבר מדוע קרקע המכוסה צמחייה משפיעה על כמות המשקעים. הסבר אחד נוגע להתחממות האוויר שמעל הקרקע והשני מתייחס לעובדה שקרקע המכוסה צמחיה לחה יותר מקרקע חשופה. לפי הסבר זה כאשר קרקע לחה מתחממת המים שבה מתאדים ולאחר מכן מתעבים באטמוספירה ויוצרים עננים, וכך הלאה במה שמכונה "מעגל קסמים". תשובה (1).

תשובה (1).

23. השאלה: על פי הקטע, הידלדלות הצמחייה בסהרה -

פיתרון: על פי הקטע בשל נטיית כדור הארץ התקררו הקיצים, הצמחייה הידלדלה והמשקעים פחתו עד שהאזור הגיע למצב הצחיח שבו הוא כיום. מכיוון שהקטע מתאר תהליך שהחל לפני 9,000 שנים שבו אזור הסהרה התחמם, המשקעים עלו וכמות הצמחייה גדלה, הרי שניתן להבין כי למעשה לפני השינוי שאירע לפני 9,000 שנים היה האזור במצב בו הוא כיום, כלומר צחיח.

תשובה (1).
